

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема: **“Биохимични и ехографски белези за ранно сърдечно-съдово увреждане при пациенти със спондилоартрити**, представен за публична защита пред научно жури за присъждане на образователна и научна степен “Доктор”, професионално направление 7.1 Медицина, научна специалност „Вътрешни болести”

Автор на дисертационния труд: Д-р Мирослав Пенев Марков, докторант редовна форма на обучение в докторска програма „Вътрешни болести“, професионално направление 7.1 Медицина, зачислен със заповед № Р-109-538/ 03.12.2021 г. на Медицински Университет Варна;

Резензент: проф. д-р Жанета Георгиева Тянева дм, МУ Варна, член на Научното жури, утвърдена със заповед на Ректора на МУ Варна, №Р-109-426/06.10.2025г.

Биографични данни: Д-р Марков е роден 1995г. През 2014 г. завършва МГ в гр Ямбол. През 2020 г. успешно завършва висшето си образование по медицина в Медицински Университет Варна. От тогава е асистент в Катедра пропедевтика на вътрешните болести с преподаване на английски език. През 2021г. е избран за редовен асистент в същата катедра. От 01.12.2021г. е докторант към КПВБ МУ Варна. Работи в УМБАЛ“Св.Марина“ЕАД, Клиника по Вътрешни болести. Придобива специалност Ревматология през 2025 год.

Научно-изследователска дейност: Дисертационният труд: “Биохимични и ехографски белези за ранно сърдечно-съдово увреждане при пациенти със спондилоартрити е актуален и представя съвременните проблеми на тези заболявания. В литературата се посочват данни за структурни и функционални съдови изменения свързани с ускорена атеросклероза при

СПА. Подчертава се, че възпалението играе ключова роля като патогенетична връзка в увреждането на съдовия ендотел и в развитието на атеросклеротични промени.

Литературният обзор демонстрира добро познаване на литературните източници и извличане на задълбочена информация от тях.

Структура на дисертационния труд: Дисертационният труд съдържа 141 стандартни страници и е онагледен с 30 таблици и 33 диаграми. Библиографската справка съдържа 363 заглавия, от които 362 на латиница. Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита на заседание на Катедрен съвет към КПВБ, Медицински университет, Варна.

Целта на проучването е ясно формулирана и конкретна: да се прецени ролята на съдовите ултразвукови показатели и адхезионните молекули като маркери за ранна атеросклероза при болни с анкилозираш спондилит и псориатичен артрит.

Задачите са точно формулирани и определени за постигане на избраната цел. Сравняване на съдовите ултразвукови показатели и търсене на артериалната ригидност. Анализ и сравняване нивата на адхезионните молекули като маркери на ендотелна дисфункция и се оцени връзката между болестната активност. Проследяване липиден профил, атерогенните индекси и сърдечносъдовите рискови скорове между отделните групи и техните зависимости със съдовите промени и адхезионните молекули. В изследването са включени общо 154 участници, разделени в три групи: пациенти с анкилозираш спондилит, с псориатичен артрит и контролна група.

Статистически методи Статистическия анализ на данните е направен със софтуерен продукт IBM SPSS Statistics. Ползвани са съвременни

статистически методи, даващи възможност за отчитане на взаимодействието на наблюдаваните параметри.

Резултатите и направените от тях изводи са убедителни и имат научна стойност и приносен характер. Дискусията на резултатите представя връзка между собствените резултати и данните от литературния обзор.

Изводите са логично изведени от резултатите на проучването

Прави впечатление, че болните с анкилозиращ спондилит и псориатичен артрит имат ехографски доказателства за субклинична атеросклероза, като при псориатичен артрит се наблюдава тенденция към по-изразени промени. Налице са съществени връзки между артериалната ригидност и рисковите фактори: възраст и артериална хипертония, при липса на значими различия между групите по рисковите скорове Framingham и SCORE2 и подчертава ограничената чувствителност на тези модели за откриване на субклинична съдова увреда при възпалителни заболявания.

Дисертантът отбелязва различие между възпалителната активност и съдовите показатели при двете заболявания, което му дава основание да приеме различен модел на съдово засягане, възпалителен при анкилозиращ спондилит и по-комплексен при псориатичен артрит. -1 се очертава като чувствителен маркер на ендотелна дисфункция и индикатор за ранна съдова увреда при пациенти със спондилоартрити.

Биологичните и таргетните терапии проявяват различен ефект върху съдовите и възпалителни показатели.

Научни приноси на дисертационния труд : За първи път в България се изследват едновременно структурни и функционални показатели на артериалната ригидност при пациенти с анкилозиращ спондилит и псориатичен артрит , За първи път с се прави съпоставка на ефектите на различни таргети върху показателите за ендотелна функция и артериална еластичност при пациенти със спондилоартропатии.

Авторът потвърждава, че ехотракинг методиката е неинвазивен метод за откриване на субклинична атеросклероза при болни с възпалителни артропатии, подходящ за приложение в рутинната клинична практика. Подчертано е значението на комплексната оценка, включваща съдови показатели, липиден и възпалителен статус, за индивидуализиране на сърдечносъдовия риск при пациенти с АС и ПсА. Идентифицирани са потенциално благоприятни ефекти на JAK-инхибиторите върху нивата на VCAM-1 и артериалната еластичност, което може да има значение за терапевтичния избор. Потвърдена е повишената артериална ригидност при пациенти с АС и ПсА в сравнение със здрави контроли, измерена чрез ехографски методи. Потвърдено е, че артериалната хипертония е свързана с по-изразени структурни и функционални съдови промени (по-високи CIMT, β -stiffness, AI, EP) и с по-високи сърдечносъдови рискови скорове.

Интегрирането на ултразвукови методи за оценка на артериалната ригидност и дебелината на интима-медия, заедно с изследването на адхезионни молекули и атерогенни индекси, осигурява ценна информация за ранно откриване на съдова патология при пациенти с анкилозиращ спондилит и псориатичен артрит.

Съгласна съм с направените изводи и справката за приносите на дисертанта.

Заключение:

Представеният дисертационен труд от д-р Марков е актуален за съвременната ревматология. В него се съчетават задълбочен анализ на литературни данни със собствени проучвания и изводи. Дисертационният труд и научни публикации покриват необходимите критерии за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на Медицински Университет Варна.

Давам положителен вот за присъждане на научната степен „доктор” на д-р Мирослав Пенев Марков.

12.11.2025

Варна

Рец

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

проф.д-р Ж.И. Георгиева, дм: